

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja za poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tujevstvijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišče „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravišče: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje po enostopni peščici za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsake peščice 24 vin. Izjave in Poslani 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Bolgarija proti Solunu.

Naša bodočnost.

Nedavno je v nekem švicarskem listu napisal neki izobražen Srb zanimiv članek, ki v njem opisuje, zakaj se avstrijski narodi tako krepko drže avstrijske države. Posebej govori tudi o Slovencih ter pravi o njih nekako tako-le: Če se pomisli, kako Slovenci v izobrazbi in tudi v gospodarstvu napredujejo v Avstriji, se jim ni čuditi, da se ne ogrevajo za — Veliko Srbijo, kjer je ljudstvo splošno v vseh ozirih za njimi. Povdariti je treba, da so Slovenci glede na čitanje v tretji vrsti med desetimi avstrijskimi narodi — Pisatelj ima prav; tako govore naši uradni podatki, da za Nemci in Čehi zna v naši državi čitati sorazmerno največ odstotkov Slovencev. Cesar ni naredila šola — in vsi vemo, da v gorskih krajih do zadnjih let marsikje niso imeli otroci priložnosti za v šolo — je nadomestila vestna skrb razumnih starih, ki so ob zimskih večerih otroke iz katekizma ali če ni bilo drugače, tudi iz pratike čitati učili. Potem je pa veliko pripomoglo naše izobraževalno delo na kmetih. Kar šola da, se le preračdo izkadi, če ni priložnosti za nadaljevanje in ponavljanje. Saj se dobe ljudje, ki kljub temu, da so trgali obleko več let po šolskih klopih, vendar ne znajo več pisati in celo že čitati ne. Izobraževalna društva pa zbirajo mladino, ki je od šole vzela slovo, in ji dajo v roke časopis in knjigo, zraven ji pa vlivajo s predavanji, tečaji, in najbolj pa z medsebojnim vspehovanjem ljubezen do daljne izobrazbe. Danes smo na tretjem mestu; ako pojdemo pridno po začetni poti, se zenačimo tudi s Čehi in Nemci.

Se neka druga uradno dognana zanimivost glede na naš narod je vredna, da se je večkrat spomnimo in da ž njo stopimo pred svet, kadar gre za našo čast in naše pravice. Vojaške oblasti so pred voj-

sko natančno izkazale, da je sorazmerno med polki, ki se nabirajo iz slovenskih krajev, najmanj bolzni. To se je izpričalo tudi v sedanji vojski. O tem, kako se bore naši junaki, ne potrebujemo reči nobene besede. To pa pravimo, da tako junaštvo zahteva močnih prs, zdravih src, krepkih in neskvarenjenih živcev. Neki angleški učenjak je rekel, da bodo tisti narodi nadkrilili druge, ki imajo največ širokih pleč in pa svetlih, jasnih oči. Druge reci se dajo nadomestiti, in pridobiti, če jih ni. Široka pleča, ki iz njih gledata telesno zdravje in moč, pa svetle oči, ki se v njih zrcali bister um in mirna vest, se pa ne morejo kupiti, ne dobiti na posodo.

Mi pa pravimo se to, da ima telesno in umsko zdravje našega naroda svoje korenine v njegovi zapni vernosti. Duše mu ne razjeda dvom, ne vzame mu miru ne strah, ne žalost, ne trpljenje, ne skrb. Za vse ima svoj odgovor, svojo razlago v krščanskem prepričanju in to mu posuši solzo, ki mu jo ura bridkosti iztiska iz očesa in mu pogladi valovanje srca, ki ga je razburil življenja vihar. Zato pristavljamo uradno dognanima prejšnjima prednostima našega naroda še to-le: Ko bi se uradno, s številkami preiskavalo, koliko ljudi hodi sorazmerno pri posameznih narodih ob nedeljah in praznikih v cerkev, koliko jih izvršuje sploh verske dolžnosti in se drži cerkvenih zapovedi, bi bile gotovo te številke našemu narodu silno v čast. Nemara, da je tu na prvem mestu. Vernost, zvezana z izobrazbo in telesnim zdravjem, pa pomeni zvestobo, pridnost, varčnost in napredek. Zato je mogoče pri nas za vsako razumno, novo misel takoj dobiti ljudi, ki se je poprimejo, jo izvršujejo in zanjo agitirajo. Za vsako, tako pravimo, naj bo nov stroj, naj bo močno krmilo, umetni gnoj, ali telovadba in godba, ali knjiga in umetnost.

Ko bi pa danes šteli po narodih, koliko pride

LISTEK

Pripovedka o nemi kraljčini in dvanajstero bratih.

V starem gradu visoko na skali, nad strmim prepadom in temnim, je stanoval stari kralj sam s sinovi in teh sinov je bilo dvanajst! Kralj je imel hčerko kraljičino edinko. Kot planinka je rasla na skali, kot zvezdica svetlikajoča se na nebu, kot ptička leteča v modro dalj, tako skromna in lepa in tiha je bila starega kralja kraljičina.

Skozi sedem vrat in sedem dvorišč so prijezdili snubit od sosednih monarhov odposlanci, od vite-zov in velikašev — toda vsi so se vračali brez besedice upanja z vedno ječnakim odgovorom očeta: „Kdor premaga mojih dvanajst sinov, ta dobi mojo hčerko v nagrado!“

In dvanajstero junakov, v pozlačenem oklupu, z meči v desnicih, v zlatih čeladah s črnimi peresi, je peljalo snubce skozi grajska vrata in dvanajstero je zasukalo rokave z veliko gibčnostjo v zadnjem dvorišču, ali izmed odposlancev se ni drznil nobeden skleniti, da bi odgovoril na to smelo izzivanje.

In samo prešerni smeh se je razlegel, ko je padla kovana rešetka in so za vratmi izginili vsi ti snubci.

Tako so tekli dolgi dnevi in še daljši od njih meseci in leta, a ni ga bilo junaka, ki bi se spu-

stil v boj na ostre meče in si hotel prisvojiti v boju z brati lepo sestro za ljubljeno ženo.

V starem gradu, visoko na skali, je pretakala solze nesrečna kraljičina, a iz solz so se smejali bratje prešerno in govorili:

„Do rabeljna s tvojimi vzdihli in prošnjami, tako malo so vredne! Ali je zmanjkalo pogumnih vite-zov, ki bi hoteli prinesiti dokaze svojega junaštva?“

A kraljičini so vsplamtela lica v rdečici in je spustila pogled k zemlji, a ni smela jim odgovoriti niti najmanjše besedice, samo vzdihovala je v duši do Boga:

„Ozri se Gospod na me žalostno! Glej, zveneti moram kot roža, zapuščena na skali visoki, za tem svečlim zidom mojih bratov, prepreženim z meči jeklenimi in njihovo ošabnostjo, ki je ostrejša od njunih mečev!“

Bog se je usmilil kraljičine usode, uslišal je njeno srčno prošnjo in spremenil ji je dvanajst bratov v jato orlov, ki so se dvignili v višave in so zleteli za solncem plavajočim k morju ob uri samega zatona med plahutanjem kril.

Ko je videla brate leteče za solncem, kot sklenjene v njegovih pramenih, kot vjete v solčno mrežo, je dvignila k nebu roke in začela hiteti za njimi v dalj in klical:

„Čakajte, za Boga! — Solnce, ne jemlji mi vseh bratov, ne jemlji mi vseh, ker mi je nemogoče ostati sami!“

Orli so se zgubljali v megli vedno višje in višje, dalje in dalje plavajoč v nebesne dalje in izginili so ji popolnoma iz oči.

Kot da bi kraljičini vzrasle peroti, tako je hi-

tela za orli, da ji je naposled diha v prsih zmanjkalo, da se ji je v očeh stemnilo, da se je v pustinji izgubila.

Tedaj sta zazareli pred njo dve krvavi očesi, in ogromen volk je skočil naravnost nanjo, odpirajoč svoje strašno žrelo z ostrimi zobmi in njegovo tulenje je bilo kot grozno vprašanje:

„Zakaj je prišla v puščavo, kam gre ponoči?“

„Bratov iskat!“ je rekla s tako srčnim glasom, da je volk zavekal iz usmiljenja, ko je zaslišal glas kraljičine.

„Sedi k meni“, je rekel, „in ponesem te po puščavi. Hitrejša grideš na konec tega temnega gozda, a za gozdom naletiš zopet na svetlo solnce, to ti pove, kje so tvoji bratje.“

Sedla je tedaj kraljičina s strahom na hrbet volka, ki je imel usmiljenje ž njo in on jo je nesel skozi goščavo, hitel je skozi noč temno kot blisk, in svetel si je po poti z očmi.

A ko se je utrudil na poti in obstal, tedaj se je ponudil devici star medved in je rekel:

„Jaz ponesem tebe dalje, gospodična — kraljičina.“

In kosmati medved se je sklonil pred njo in nesel dalje kraljičino skozi puščavo, dokler jo ni prinesel do lesene kapelice, kjer je prebival sam Bog. Duri so bile samo priprte, tiho in ponižno je stopila kraljičina do kapelice in začela je moliti goreče. Pokleknila je na tla za pragom in Bog jo je vzrl s svojega oltarja in uslišal je njene prošnje in molitve. Poklical je k sebi medveda, ki se je pripognjen priplazil po zemlji in ukazal mu je, naj nese kraljičino z gozda še k Najsvetejši Devici. Ona uredi vso to

na posamezne premoženja, bi bil račun za nas gotovo neugoden. Tu bi stopili bolj zaščitni, blizu zadnje stopnje. Vse premoženje v Avstriji brez Ogrske, Hrvaške in Bosne, šteje na dobrih sto milijard kron vrednosti; na posameznega človeka pride torej okroglo 3400 K. Potemtakem bi moralo znašati vse slovensko premoženje nekako 4,420 milijonov kron. Niti polovico tega v resnici ne dosega; pri nas ni ne velikih mest, ne ogromnih obrtnih podjetij, nego v prvi vrsti le zemlja, draga srcu, dragocena po krvi, ki se je prelila zanjo, po znoju, ki je rodovom sto in stoletja obilaval čelo, ko so jo obdelovali, po denarni vrednosti pa skromna, kakor je bil v vrsti stanov do zadnjega časa skromen in na stran potiskan stan, ki jo neguje in varuje.

In ko bi zopet še eno plat našega življenja s številkami dognali, ko bi preiskali, kako je premoženje pri nas razdeljeno, bi našli zopet, da smo na enem prvih mest, če ne najbolj spredaj. Velikih bogatinov doma ni, popolnih revežev malo; ljudi, ki si počestno služijo svoj kruh s svojimi rokami, ali z umom, in drugih s skromnim premoženjem, ki z njim kot kmetje ali obrtniki preživljajo sebe in družine — ogromna večina. Napredujemo na vseh plateh, toda Bog daj, da bi bilo to napredovanje enakomerno za vse, ne samo za eno ali drugo vrsto vse, za druge malo ali nič. Ko nam zazvone zvonovi po naših planinah in poljanah o miru in se vrnejo naši junaki domov, naj nam prinesejo s seboj tiste vzajemne in neustrašne požrtvovalnosti, ki so jo tako sijajno izkazali v ognju in krvi. S tem nam bo zagotovljen še daljni napredek.

Želimo si vsi ohraniti svoje duševno in telesno zdravje, vero, vestnost in bratsko ljubezen. Vsem nam pa živi v dušah — četudi marsikomu nezavestno — globoko resnična misel, da nam je to nemogoče, da je vse naše tako lepo se razcvitačoče narodno življenje ubito, če ne ostanemo naslonjeni na veliko, močno državo, ki jo imamo in ki jo branimo v svoji Avstriji. Tisti Srb v švicarskem listu ima prav!

Dr. Krek.

Žrmlje in mlini.

Posestnik z dežele nam piše:

Kaj vendar vojska vsega ne prinese! Žrmlje so stale vedno pozabljene od zunanjega sveta kje v kotu. Gospodarka se od časa, ko se je pričelo mletje z žrmljami — t. j. doba, ki gotovo sega v prazgodovino — ni zmenila za to domače orodje. Financarji so dosedaj sicer skrbno nadzorovali ravnanje z žganjskimi kotli, iskali na vrtovih in njivah, če ni kak tobak med cveticami in krompirjem, orožniki so iskali puške divjih lovcov in v zadnjem času skrite in zamolčane zaloge žita, a za žrmlje se živ krst ni zmešal. In kakor pride sedaj v vojski marsikaj do veljav, kar se je poprej zametavalo, tako so se naše oblasti spomnile tudi pozabljenih žrmlj, katere se sedaj popisujejo. Nekateri pravijo, da bodo financarji žrmlje zapečatili kakor žganjske kotle, drugi zopet, da bo vlada naložila davek na domače mlino in žr-

mlje, kakor svoj čas na avtomobile itd. Mnogo nejasnega se govori tudi o mlinih. Uradni razglasi, ki so nabiti po občinah, so tako nerazumljivi, da kačar prečitam tak razglas, vem ravno toliko kot tedaj, ko sem ga prišel čitati. Edino naš „Slovenski Gospodar“ nam še v poljudni besedi raztolmači vse uradne naredbe in odloke, ki zadevajo nas kmete. Prosim torej, da bi nam uredništvo tudi glede žrmlj in mlinov pojasnilo, kako se bo cela zadeva uredila.

Odgovor: Res je, da se v nekaterih okrajnih glavarstvih popisujejo žrmlje. Občani so dolžni, jih naznaniti. Nihče pa ne namerava žrmlj zapečatiti, odpraviti ali naložiti davka na nje. Na žrmljah se bo tudi odsej lahko mlelo gotovo množino zrnja, a se bo moralo pri občini poprej natančno naznaniti, koliko zrnja se namerava na domačem mlinu zamleti. Kadar boš pa hotel peljati žito v mlin, boš tudi moral iti k občini po karto za mlin. Dotična karta, ki jo mora glavarstvo potrditi, se izdaje vedno le za dva meseca, torej šestkrat na leto. Mlina si odsej ne smeš več po svoje izbirati, ampak ti bo okrajno glavarstvo predpisalo, kam boš vozil v mlin. Paziti pa moraš, da boš svoje karto za mlin tekom dveh mesecev res tudi uporabil, ker sicer zgubi veljavo in ti zgubiš pravico do uporabe na karti označene množine žita. Ako pa bi ti mlinar do določenega roka ne mogel zamleti izročnega mu žita, naznani to okrajnemu glavarstvu, da vzame to na znanje. Res pa je, da so se ljudstvu naložile s temi odredbami nova pota, nove pisarije in nove težave. Glede določitve mlinov naj se občine in posamezniki obračajo do okrajnih glavarstev, kakor smo že zadnjič svetovali, sicer bodo im oblasti po svojem predpisovale mlino. Naše uredništvo je pripravljeno dati v enakih zadevah potrebna pojasnila.

O domačih mlinih smo dobili od zavednega kmeta iz Slovenskih goric sledeče vrstice:

Človek že res ne ve, ali bi se smejal ali jezil, ko vidi, kaj vse v sedanjih vojski pride nad ubogega kmeta. Kdor je prej moral moko kupovati, da je izhajal s hrano, mora sedaj še precej svojega žitnega pridelka oddati. Gospodje, ki se na kmečke razmere prav malo spoznajo, nam ukazujejo, da naj si na „decimale-tehtnici“ odmerimo moko za vsako osebo na dan. Pa to naj bi se bilo, ker nam itak komisija zrne odmeri. Moramo pač izhajati tako ali tako. Toda kar berem v predzadnjem „Gospodarju“, da se bode namreč celo mletje na domačih žrmljah nadzorovalo, se mi zdi pa naravnost smešno. Prvič nam itak komisija natančno določi, koliko zrnja sme ta ali oni posestnik za svoje ljudi uporabiti. Drugič pa mletje na žrmljah ne gre tako kot pri drugih mlinih, ampak dosti počasneje. Splošno pravijo, da kar človek na žrmljah zdrav zamleje, to potem bolan poje. Ker pa pri mlinu v sedanjem času skoro nikdar ni dobiti moke, posebno kadar je suša in ker je večina pravih mlinarjev v vojaški suknji, zato mora kmet k žrmljam in mleti, da mu teče pot po obrazu, če hoče, da ima sam kaj jesti in ima tudi družini in delavcem kaj dati za pod zobe. Tudi jaz imam neko ropotalo in vem, kako se mora na žrmljah kruh zaslužiti. Zato upamo, da nam oblast mlenja na domačih mlinih ne bo otežkočila, ker bi ne bilo niti umestno, niti potrebno.

Se nekaj bi rad povedal in sicer radi ječmena, katerega bi morali oddati, pa ne za ljubi kruhek, ki ga je dandanes tako malo, ampak za — pivo. Ali ni to vnebovpijoča krivica, variti ječmen za tako nepo-

trebno pijačo, dočim toliko ljudi nima kruha! Ker je letos zelo slaba letina, ne žalimo se Boga s tem, da bi porabili tolike množine zrnja za nepotrebno pijačo, dočim nam bo še kruha primanjkovalo, kakor ga nam že sedaj. Tako mislim jaz kakor tudi moji sosede. Ko bi le kaj pomagalo!

Milo za domačo rabo.

Milo (majla) je kemična spojina masčobe in luga. Vsaka masčoba je za izdelovanje mila dobra — goveji in ovčji loj, svinjska mast, sploh vsaka živalska masčoba in vsa masčoba, ki odpade v gospodinstvu. Tudi olivno, repično, bučno olje, olje iz solnecne, dalje mešanica raznih masčob — vse je za izdelovanje mila pripravno. Masčoba je lahko tudi žarka (žaltova) ter za kaj drugega neporabna. Kdor nima večjih zalog masčobe, naj jih počasi sproti zbira — Lug kakoršneke vrste je za napravo mila dober. Doma se lahko napravi lug iz pepela, najboljši iz bukovega. Da se pa napravi tudi iz pet delov apna in dela sode. Iz pepela napraviš lug, če ga poliješ z vodo ali kropom. Dobro je, če dodaš nekaj živega apna. Postopanje pri napravi mila pa bodi sledeče: Masčoba, ki v gospodinstvu, oziroma gospodarstvu, ni več za rabo (bodisi živalska mast ali olje, pokvarjena ali ne) se naj devlje sproti v kad ali pokončen sod. To mast ali mešanico je treba vedno zalivati z lugom, ki naj bo vedno pripravljen v čeburu, stoječemu toliko višje, da tekočina iz njega lahko odteka v spodnjo kad z mastjo. Lug se dela v čeburu sproti iz pepela in vode; a voda mora pepel vedno pokrivati. Od časa do časa treba vreči v čebur nekaj novega pepela, obenem pa kos živega apna, da ostane lug bolj pereč ali ješek. Kadarkoli damo v kad za masčobo kaj tolshe, spustimo skozi veho v dnu iz čebura na masčobo nekaj luga. Lug in masčoba se v spodnji kadi predelata sama od sebe brez kuhanja v milo, ki je sicer tekoče, a prav porabno za pranje in čiščenje. Če se nabere v kadi več mila, nego ga je treba sproti za dom, pa to tekoče milo osolimo in prekuhamo v trdo milo na sledeči način: V posodo, v kateri hočemo milo kuhati, nalijemo vode, jo močno osolimo, prilijemo tekočega mila in to mešanico kuhamo. Ko se dobro prekuha (treba za to par ur), jo odstavimo, da se ohladi, in posnamemo raz tekočino pene. Te pene so milo. Pene spravimo v posodo, v kateri se dajo topiti, jih razpustimo na ognju in jih vlijemo v drugo primerno posodo, da se shladi in strdijo. Ko se to zgodi, je milo gotovo, in treba ga je samo razrezati v kose in spraviti. Če pridamo mešanici, predno jo kuhamo, nekaj čiste smole ali pa terpentina, je milo lepše barve in bolje za rabo. V gospodarstvih pa, kjer imajo naenkrat po več za kuhanje mila pripravne masčobe, n. pr. kjer pobijejo za dom vola ali kravo, bo pa bolje, ako kuhajo milo iz loja po sledečem navodilu: Na vsakih 10 kg loja vzemi 3 kg živega apna, 23 litrov mehke vode (deževnice ali rečnice), 4 kg sode in 3 kg soli. Iz tega napraviš milo tako-le: Apno spravi v kad, naškropi ga nekoliko z vodo, kad pa zakrij. Po 12 do 20 minutah je apno ugašeno in razpade v prah. Nato stresi apno v sodo. Ko preteče ura, dolivaj v presledkih vodo, mešaj pa neprestano. Nato pusti, da se tekočina ustavi in gošča posede, čisto tekočino, ki je na vrhu in ki je lug, pa pristavi skupno z lojem k ognju. Ta mešanica naj vre 4 do 5 ur, na kar jo z gori navedeno množino soli. Na ostanke mešanice apna in sode nalij iznova 23 litrov deževnice ali re-

zadevo in povrne dvanaajstero vitezom zopet ljudsko postavo na prošnjo sestre.

Mati božja je ravno krmila s svojo roko dvanaajst orlov, ko je prinesel medved kosmati kraljičino pod nebeško palačo.

Splašeni orli so takoj odleteli v sinje višave, zarisali v zraku tri kroge in utonili v oblakih brez sledu.

„Tvoji prošnji bom ugodila, vrnem ti brate, po katerih plakaš, a samo moraš prebiti skušnjo na zemlji in tri leta se kazati nemo! Obljubo storiš pred menoj v tem trenutku na molk in na tiho pokoro, a na usta položi pečat in jih boš nosila tako tri leta, in se ne izdaš ne z besedo ne z jezikom!“

Tako je rekla Prečista Najsvetejša in ji je ukazala vrniti se na zemljo.

Ide tiha kraljičina po zemlji, ide nazaj domov, kjer je ostal oče sam v starem gradu na skali tam visoki.

Prišla je v goščavo ob svitu zore; a z gošče so padli na njo lovski psi in začeli so jo grizti in hoteli so jo raztrgati kakor srno.

V gozdu je ravno bil na lov mladi kralj z velikim spremstvom, čul je lajanje psov, bežal je nitro za glasom in začuden je zagledal mesto zasledovane živali devico na drevesu, katere je drhtela strahu v sredi zelenih vej kot ptiček.

Svojim lastnim očem ni mogel verjeti, komaj je mogel srce v prsih miriti, tako ga je kraljičina očarala in vzljubil jo je ob prvem pogledu. Dvignil je mladenič roke do device v vojah zakrite in je rekel:

„Ali si ti nadzemska lepa prikazen, ali boginja, ki se je zgubila v gozdu, ali si samo posebljena

bitje mojih sanj? Pridi s tega drevesa v moj objem, za oporo ti polagam svoje srce, a do srca polagam krono!“

Predno je priplulo solnce na horizont, se je že kralj vračal z lovskim spremstvom, naveličal se je lovske zabave, vodeč s seboj prečudno srno, ki jo je vjel za svoje srce.

In za ženo je hotel vzeti kraljičino, in na svatbo se je pričel pripravljati, a na dvoru so pričeli že mrmrati nezadovoljstva proti bodoči kraljevi ženi — ker niso hoteli imeti neme na prestolu.

Mati kralja je pričela sovražiti molčečo sinovo izvoljenko in ni hotela privoliti na ženitev in ni hotela dati zvezi blagoslova; a da bi popolnoma razdrla ta neljub ji zakon, se je poslužila čarov in neopazena je vspela v kite kraljičine iglo z zakletim ručnikom, ki je imel to lastnost, da je zazibala v trden sen, ki je bil do smrti popolnoma podoben.

Namesto svatovske gostije na dvoru, so začeli pripravljati se na pogreb kraljičine.

V zlato krsto so ji položili telo, z duhtečimi tepimi cveticami so ji poslali, s poročnim pajčolanom so ogrnili spečo in drugi v žalni obleki so jo nesli v les zeleni, na samotno mesto, kjer jo je prvokrat zagledal kralj mladi.

Tam na srebrnih verižicah je obvisela zlata krsta z uspavano kraljičino, na vejah zelenega javorja, ki se je sklanjal nad gozdnim potokom.

Ko je prišel jesenski čas, je gošča zopet se dozvala lajanju psov in bučanju rogov, zopet je prišel sem jeden kralj, a z njim spremstvo pažov in dvorjanov.

Lovili so celi dan do mraka, a ko so se vračali z lovskim plenom ob svitu bakelj, jim je na bre-

gu potoka zlata krsta zabliskala v oči.

Stojijo, gledajo in očem ne verjamejo.

Kralj je postal pod tem čudovitim javorjem, ukazal je odpreti pokrov krste in pri blesku bakelj se je ogledal prekrasno postavu umrle device.

„O ti hudobna, kruta smrt!“ je zaklical kralj ganjen od bolesti in žalosti, „kako si se drznila dvigniti koso na tako lilijo na tej zemski dolini, katero je menda angelj z rajskega vrta presadil na našo zemljo?“

Ves prevzet ji je hotel poljubiti belo čelo in je dvignil lahno mrtvo glavo. Tedaj je kila kraljičine uspavane padla s krste, a zakleta igla ji je zdrknila z jasnih las na zemljo in sen se je zgubil kot pena z mila.

In vzbujena kraljičina je dvignila potom čarov zaprte trepalnice, a kralj jo je z radostnim vsklikom objel in zaklical:

„Poljub moj ti je vrnil življenje, tedaj boš moja, ker sem smrt tvojo premagal!“

In s spremstvom svojih dvorjanov je nesel lepo kraljičino v zlato krsto, kot dete v zibelki, ob veselih spevih in bučanju rogov in ob blesku bakelj skozi v noč šumeči les.

Radost je bila v kraljevem gradu in v stolici kraljevi v ljudstvu, ko se je raznesla vest okrog, da si je gospod izbral družico, vzbujeno po poljubu na tak čudovit način.

Samo mati kraljeva je pokrila svoje čelo v nevošljivosti in je mislila, kako pogubiti svojo nevesto, čez celi dan in noči prečute.

Minilo je ležno dolgo leto srečno, minilo drugo in tretje ravno tako; z vsakim letom je kralj bolj se ljubil svojo ženo, molčečo, čeravno ni besedice z ust slišal. Jedno radost je imel v letu veliko, jedne za-